



Vasile Haheu (coord.)

Giurgiulești – vestigii arheologice de la Prutul Inferior

Editura Liceum, Chișinău, 2019, 276 pagini, ISBN 978-9975-3310-3-6.

Cercetările arheologice microzonale au o importanță aparte în ceea ce privește reconstituirea trecutului îndepărtat al unei arii geografice mai cuprinzătoare, prin faptul că un studiu focusat doar asupra unui spațiu restrâns permite o analiză minuțioasă a vestigiilor, care pot fi mai ușor raportate la diverse realități geografice sau culturale, specifice teritoriului respectiv. În acest tip de demers științific se încadrează și recenta lucrare coordonată de dl. Vasile Haheu și apărută sub egida Institutului Patrimoniului Cultural al Republicii Moldova.

Volumul nu are neapărat caracterul unei monografii arheologice, fiind mai degrabă o culegere de note, articole și studii apărute în diverse publicații și care au ca principal subiect vechile vestigii de pe teritoriul localității Giurgiulești.

Fiind o „veche vatră strămoșească de la gura Prutului”, Giurgiuleștiul a beneficiat de un cadru natural favorabil, dar și de o poziționare geografică ce a facilitat interacțiunile diverselor populații umane în decursul timpului. Coordonatorul lucrării evidențiază faptul că evoluția vechilor comunități ar fi fost înlesnită inclusiv de existența unui punct de trecere a Prutului - Vadul Boului -, lucru cel puțin

discutabil pentru perioadele preistorice, când conformația hidrografică era diferită de cea actuală.

Lucrarea de față cuprinde două segmente distincte: cercetările paleontologice și cele arheologice.

În prima parte a volumului pot fi consultate 8 studii și note dedicate descoperirilor paleontologice din zona Giurgiulești, reprezentate, cu precădere, de resturi de faună cuaternară.

Partea a doua a lucrării coordonate de dl. Vasile Haheu este cea mai consistentă și include 14 studii și articole de arheologie, care acoperă o plajă cronologică vastă, de la eneolitic până în evul mediu dezvoltat.

Fără să ne îndreptăm atenția asupra fiecărei contribuții în parte, vom evidenția studiile care au avut un impact științific mai deosebit. Astfel, merită reamintită importanța descoperirilor din cimitirul eneolitic plan de la Giurgiulești, unde, deși au fost cercetate doar cinci morminte și două spații cu implicații rituale, inventarul acestora a fost unul deosebit. Așa cum rezultă din studiul semnat de V. Haheu și S. Kurciatov, cele cinci complexe funerare au aparținut unor copii și adulți (fără să existe și o determinare antropologică de specialitate – n.n.), alături de care au fost depuse o varietate de obiecte din silex, corn, os, aramă și aur.

Ca o trăsătură comună a zonei de sud, și nu numai, a Republicii Moldova, o reprezintă existența numeroșilor tumuli, care au atras atenția specialiștilor, iar cercetarea unora dintre aceste monumente funerare a oferit rezultate științifice interesante. Pentru spațiul care face subiectul lucrării sus amintite, amintim cele două contribuții semnate de V. Haheu și S. Popovici și I. Ciobanu, A. Simalcsik, S. Popovici și S. Agulnicov, referitoare la cercetarea mai multor movile preistorice care conțineau, în principal, înmormântări atribuite epocii bronzului.

Tot în rândul descoperirilor funerare se încadrează și necropola hallstattiană din punctul *Stâna lui Mocanu*, precum și spațiul funerar getic, cercetat în zona numită *La vadul boului*. Deși putem vorbi mai degrabă de două grupuri de înmormântări, complexe funerare cercetate au oferit o serie de date științifice valoroase, implicit prin ceea ce înseamnă contactele cu zonele sudice ale actualului teritoriu românesc.

Mărturiile arheologice specifice antichității târzii sunt și ele destul de consistente, fiind documentate, cu precădere, în punctele *Stâna lui Ion* și *Stâna lui Mocanu*. Cele două așezări specifice culturii Sântana de Mureș - Černjachov au oferit o serie de complexe arheologice și materiale edificatoare pentru ceea ce înseamnă specificul populațiilor romanice din zona de sud a Moldovei. O importanță aparte în cadrul materialelor arheologice din cele două situri atribuite antichității târzii o au vestigiile de factură romană, care dețin o proporție de aproximativ 30% din totalul inventarului.

Și pentru perioada evului mediu există o serie de descoperiri interesante în perimetrul localității Giurgiulești. Astfel, în punctul *Râpa Babei Chița* a fost cercetată parțial o așezare din perioada medievală timpurie, dar în apropiere au fost descoperite și complexe funerare izolate, din care au fost recuperate numeroase piese de podoabă.

O importanță aparte în peisajul medieval din zona Prutului inferior a avut-o și cetatea de pământ de la Giurgiulești, distrusă în bună măsură de lucrări edilitare. O cercetare restrânsă, efectuată în 2007, a permis înregistrarea unor informații despre sistemul defensiv al acestei fortificații.

Faptul că materialele de paleontologie și arheologie dedicate localității Giurgiulești au fost reunite într-un singur volum, necesar specialiștilor, este un demers laudabil. Din păcate, deși toate studiile sunt editate, au fost republicate cu destul de multe erori de redactare, ceea ce umbrește demersul coordonatorului acestui volum.

Vasile Diaconu